
Er Legeforeningen en brems for medisinsk forskning?

FRA FORENINGEN

AARSETH HP

Det er konstatert at forskningens kår i Norge generelt er dårlige. Sammenliknet med våre naboland bruker vi enmindre andel av våre ressurser til forskning. Medisinsk forskning er i så måte intet unntak. Det er gjentatte ganger dokumentert at vi ligger på en jumboplass i klinisk forskning innen Norden. Det er også relativt få henvisninger til norsk forskning i de store internasjonale tidsskriftene. I de senere år er det dokumentert både en flukt fra forskningen til andre typer stillinger og en manglende rekruttering til akademisk medisin innen mange fagområder. Varsellampene er mange, og de blinker hele tiden.

I flere avisinnlegg i den senere tid, blant annet fra leger, blir noe av skylden for tilstanden lagt på Legeforeningen. Det maner til ettertanke, vi må kanskje erkjenne at vi ikke har gjort nok for å få en positiv utvikling. Når det derimot hevdes at Legeforeningen direkte har motarbeidet medisinsk forskning, må vi ta sterk avstand fra slike påstander.

Fremme av medisinsk vitenskapelig virksomhet er nedfelt i Legeforeningens formålsparagraf. Foreningens helsepolitiske manifest fra 1994 har tittelen *Fra medisinsk kunnskap til bedre helse*. Tittelen taler for seg selv, forskningsbasert kunnskap er grunnlaget for all vår virksomhet. Dette gjenspeiles også i Legeforeningens rullerendepriprogram og i arbeidsprogrammet.

Som et ledd i arbeidet med å bedre mulighetene for undervisning og forskning vedtok landsstyret i 1994, etter forslag fra Foreningen for Leger i Vitenskapelige Stillinger (LVS), å utrede driftssituasjonen ved regionsykehusene. Utvalget sannsynliggjorde at regionsykehustilskuddet ikke ble anvendt slik forutsetningene var. Dette materialet var blant annet grunnlag for vår høringsuttalelse vedrørende Høllandsvik-utvalgets innstilling *Hvem skal eie sykehusene?* I stortingsmelding nr. 24 (1996-97) *Tilgjengelighet og faglighet*, foreslår regjeringen at tilskuddet til universitetsfunksjonen skal gå direkte til sykehuset og ha eget budsjett.

I erkjennelse av forskningens betydning for faglig utvikling og fagenes anseelse tok Legeforeningen tidlig initiativ til å opprette akademiske miljøer innen allmennmedisin ved universitetene. Disse har på en fremragende måte bidratt til å heve norsk allmennmedisin til et høyt internasjonalt nivå. De siste årene er det etablert tilsvarende akademiskemiljøer for samfunnsmedisin. Også her har Legeforeningen vært pådriver.

Legeforeningen har også foreslått endringer i spesialistreglene slik at vitenskapelig virksomhet kan gjørestellende, samtidig som det ble innført obligatorisk kurs innen forskningsmetodikk for alle spesialistkandidater.

På grunn av dyp uro over de signaler Legeforeningen får, ikke bare om mangelfull rekruttering til forskning, men også flukt fra akademiske stillinger, har sentralstyret vedtatt en handlingsplan med sikte på å bedre lønns- og arbeidsvilkår for leger i vitenskapelige stillinger. Flere av disse tiltakene er gjennomført og de øvrige vil følge inær fremtid.

Noe av kritikken mot Legeforeningen bygger tilsynelatende på misforståelsen om at foreningen fastsetter hva arbeidsgiver skal vektlegge ved ansettelse. Vi hadde tidligere et sett merittregler som helsedirektørens rådgivende utvalg la til grunn for innstillinger. Her gav vitenskapelig aktivitet til dels betydelig uttelling, særlig for søker til universitetssykehusene. Vi måtte imidlertid akseptere at arbeidsgiverne, også for legestillinger, ville ha rett til å vektlegge de kvalifikasjoner de anså som mest hensiktsmessig. Dessverre får vi stadig inntrykk av, også fra universitetssykehusene, at vitenskapelig virksomhet nedprioriteres i forhold til kravet om økt pasientbehandling, og at denne prioritering gjenspeiles i personalpolitikken. Dette beklager jeg.

For assistentlege II-stillinger er det fortsatt en sentral innstilling som foretas av sekretariatet i ULS (utvalg for legestillinger og stillingsstruktur). Legeforeningen har krevd at vitenskapelig meritt også skal vektlegges med den innstilling. Så langt har dette møtt motstand i Kommunenes Sentralforbund

Når det reises tvil om Legeforeningens holdning til medisinsk forskning, kan det dels skyldes at vårt engasjement ikke har vært synlig nok, dels kan det skyldes at det ikke har vært sterkt nok. Det bør imidlertid ikke herske tvil om våre holdninger og målsettinger.

Hans Petter Aarseth
president

Publisert: 20. september 1997. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 25. februar 2026.